



Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 914. Qualis sit obligatio monialium non egrediendi, & num aliquæ ab hac obligatione liberentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

CAPUT II.

De clausura & peculio regularium tam virorum
quàm mulierum.

Quest. 912. *nomine clausuræ seu claustris quid veniat?*

R Esp. intelligitur totum illud spatium, quod ambitur & clauditur muris, parietibus & septis monasterii Sanch. l. 6. mor. c. 17. n. 12. Donat. Tom. 1. tr. 3. q. 1. Unde non tantum monasterii officina & habitacula interiora, sed etiam horii monasterio contigui inter præfatos muros & septa inclusi quò regulares se distractionis causâ conferunt, sub clausura comprehenduntur ut Sanch. l. n. 14. Donat. q. 1. Item Sacristia, si existat intra dicta septa vel ab eis immediatè pateat aditus ad illam; secus si extra septa existens soli Ecclesiæ sit conjuncta ab eaque immediatè pateat aditus ad illam; idemque de choro dicendum. Donat. q. 12. Pelliz. Tom. 1. tr. 15. q. 31. Bonac. de claus. q. 9. p. 1. Reiffenst. h. t. n. 27. Et in genere, ut Pirh. h. t. n. 42. omnis locus, siue sit area, siue hortus, siue conclave in quem monialibus licet ingredi; cum enim iis prohibitum sit egredi extra claustrum, omnis locus, in quem ingredi possunt, erit intra claustra & consequenter ad eum alia personæ ingredi non possunt. qua propter jam ut declaravit Gregor. XIII. in Bulla sua de sacris virginibus apud Castrop. tr. 16. d. 4. p. 9. n. 5. non licere monialibus habere ostium, per quod ex monasterio interiori accedi possit in Ecclesiam exteriori monialium, in quam sæcularibus ad missam & officia divina patere solet accessus; nec etiam licere iis egredi à janua, quæ est pro clausura monasterii ipsius, etiam ad claudendam januam, quâ aditus patere solet sæcularibus, venientibus vel ad rotam vel ad crates seu loca colloquiis destinata, aut eam ad pulsandam januam ipsam clausuræ cum istiusmodi loca pro prædictis causis patere solita sint extra clausuram. proinde etiam à violatione clausuræ non excusantur exeuntes ad Ecclesiam etsi illius ostium eo tempore sit clausum; cum id sit per accidens, ut Castrop. l. c.

Quest. 913. *an & à quibus induci possit hæc clausura & inducta instaurari.*

R Esp. potest Episcopus inducere illam auctoritate Ordinaria monasteriis sibi subiectis auctoritate verò delegatâ monasteriis subiectis sedi Apostolicæ, uti expressè deciditur à Trid. sess. 25. c. 5. & 21. de regular. in monasteriis non subiectis Episcopo nec etiam immediatè sedi apostolicæ, sed prælatis earum regularibus, præter hos prælatos, quibus id commissum per c. periculoso h. t. in 6. posse quoque clausuram inducere & in ductam restaurare & curare, ut ea observetur, Episcopos auctoritate delegata illis à Papa, affirmat piaces, in prax. Episcop. p. 1. v. monialis. q. 4. & Barbos. 3. p. de potest. Episc. alleg. 102. n. 7. & 8. referens sic decisum à congreg. Concilii, quibus inhæret Castrop. l. c. n. 7. Non enim ex eo, quòd in cit. c. periculoso h. t. in 6. ea potestas committatur dictis prælatis, rectè inferitur, eam per Trident. & constitutionem Pii V. non fuisse concessam Episcopis, dum Trid. loquens de monasteriis papæ subiectis non sine causa omisit dicere; immediatè subiectis, sicut dixit Bonifac. VIII.

in c. periculoso, sed ex ea ratione, ut extenderet potestatem Episcoporum ad monasteria subiecta sedi Apostolicæ siue immediatè siue mediatè, medijs nimirum Prælatibus regularibus, quòd ipsum Pius V. in motu suo proprio, circa Pastores. videtur expressè declarasse, dum inquit, in iis monasteriis, quæ ad Romanam mediatè vel immediatè spectant Ecclesiam sedis Apostolicæ auctoritate una cum superioribus eorum Prælatibus (hoc est, simul ac ipsi hi prælati) clausuram servari procurant, nempe Episcopi. Qualiter autem dicta constitutio Piana non deroget Constitutioni Bonifac. VIII. aut etiam decreto Trid. sed potius illis faveat, cum per hoc, quòd Episcopis quoque afluat facultatem indicendi clausuram monasteriis mediatè subiectis Pontifici non tollat aut minuat facultatem ipsorum Prælatorum regularium, optime declarat Castrop. l. c. & confirmat ex eo, quòd jurisdictioni, quam habent ordinarii absolvendi à peccatis & censuris, non derogetur per hoc, quòd regulares eandem potestatem habeant ex privilegio. Porro licet Superiores Ordinum clausuram necessariam seu à jure jam determinatam pro libitu aliter determinare, declarare aut variare non possint v. g. facere ut hortus intra septa monasterii existens non sit de clausura, possunt tamen ea loca quæ de rigore juris de clausura non sunt, vel de quibus dubium est. V. g. Sacristia, chorus &c. pro eadem determinare & declarare. Pelliz. Donat. Reiffenst. LL. cit. De cætero præterquam quòd Bonifac. VIII. Trid. Pius V. Gregor. XIII. Paulus V. districtè præceperint ut clausura conservetur, aut ubi non est, inducatur, eaque decreta innovaverit Alex. VIII. prohibens insuper sub pœna nullitatis, ne in posterum ad habitum regularem admittantur novitiæ vel jam in probationis anno existentium professiones excipiantur, nisi monasterium in quo vestiri & profiteri cupiunt amplexum sit & ad amissum observet clausuram, quam relati superius Pontifices præscriperunt; poterunt modò Episcopi auctoritate apostolica præcipere ipsis monialibus strictam clausuram, quamvis eam expressè professæ non sint; cum hoc conforme sit primæ earum regulæ & ad votorum observationem necessarium, adeoque indirectè spectans ad professionem ut docet D. Thom. Quodlib. 10. a. 10. Sanch. l. 4. sum. c. 15. c. 3. Castrop. l. c. n. 2. Delben. de immunit. Eccl. c. 19. du. 3. §. 1. citatis aliis Sylv. p. 1. v. clausura. cas. 1. & 2. His proinde non obstantibus, quæ circa decretum illud Alex. VIII. rescribere duo Nuncii apostolici Colonenses, quorum verba recitat La croix, l. 4. n. 68. quem vide.

Quest. 914. *Qualis sit obligatio monialium non excundi, & num aliquæ ab hac obligatione liberentur.*

R Esp. ad primum: omnes ac singulæ moniales gravissimè obligantur ad clausuram quòd ad egressum, ita ut mortaliter peccent, & ipso facto excommunicationem incurrant; quæ sine causa iusta & licentia clausuram egrediuntur etiam ad breve tempus ut constat ex claro textu c. unic. h. t. n. 6. junctis decret. Trid. l. c. quo eadem innovantur & confirmantur. Variorumque Pontificum Pii V. quæ est illius in ordine 8. in Bullar. cui subiectam
ejus

ejus declarationem, quae incipit *Decoris* §. 2. verbotenus recitat Reiffenst. *h. t. n. 28.*

2. Resp. ad secundum: hanc obligationem etiam vi constitutionis Bonif. VIII. habent omnes expressè vel tacitè professæ, sive ante clausuram promiserint & servaverint, sive non. ut Suar. *Tom. 4. de relig. l. 1. de oblig. relig. c. 2. n. 11. & 14. Sanch. l. 6. mor. c. 15. n. 12. Pirh. h. t. n. 33.* & sic in specie etiam moniales conversæ, quæ ad servitia & ministeria domestica deputatæ, si amittant tria vota substantialia, quamvis ad colligendas Eleemosynas de licentia egredi possint de quo *quest. seq.* Hac tamen obligatione non egrediendi clausuram adstringuntur novitiæ monialium, sed de licentia superiorum suorum egredi possunt v. g. ad recuperandam valetudinem, ita ut, si habitum retineant, per talem egressum non interrompatur annus probationis, secus tamen, si sine licentia egrediantur; quia tunc recedunt ab obedientia, adeoque interruptur probatio, Suar. *lc. n. 16. Pirh. lc.*

Quest. 915. quænam sint causæ legitimæ egrediendi clausuram & dandi ad hoc licentiam.

1. Resp. primò in genere: has causas esse debere gravissimas Sanch. *lc. c. 15. n. 3.* non nisi tales censent legitimæ, ut colligitur ex Trident. dum eas legitimæ censuit, quas Pius V. adduxit; dum hic addit ob nullas alias causas concedendam licentiam exeundi, pro ut etiam declarasse S. congregationem plures dicunt apud Barbos *n. 15.* tenentque Zerol. apud Sanch. *lc. n. 36.* nihilominus ob alias acque graves aut graviores causas concedi posse licentiam probabilius sustinent Sanch. *n. 37. Castrop. lc. n. 13. Nav. in coment. 4. de regul. n. 48. Barbos. p. 3. de potest. Episc. alleg. 102. à n. 16. Laym. l. 4. tr. 4. c. 12. n. 1. Azor. p. 1. l. 13. a. 8. q. 1. infine. Rodriq. reg. 99. Tom. 1. q. 49. a. 3. Gutt. 99. can. c. 14. n. 9. Suar. *Tom. 4. de relig. tr. 8. l. 1. c. 9. n. 3. Pirh. h. t. n. 34. Reiffenst. n. 30.* siquidem passim receptum est dispositionem legis, non solum favorabilem, sed & odiosam ad casus similes sub ratione decidendi comprehensos extendi, cum ea dicenda non sit extensio sed inclusio uti hæc pluribus ex utroque jure exemplificat Castrop. *lc. Nav.* adeoque in præsentia, licet Pontifex trestantum causas legitimæ egressus exprimat, nil vetat, quò minus ex aliis quoque causis similibus aut efficacibus ob paritatem rationis; quia nimirum continet grave nocumentum monasterii totiusque communitatis egressus hic si concedendus. quin imo, etsi Sanch. *lc. 39. Barbos. n. 20. Gutt. n. 7. Rodriq. ic. Delb. lc. de 7. Zerol. in pr. Episc. p. 2. V. monialis in fine.* & alii apud Castrop. qui dicit sententiam hanc communem, contrarium teneant seu non esse faciendam extensionem ad alias causas dissimiles etiam graviores v. g. à continentibus bonum commune Monasterii totius ad causas graves, continentibus bonum privatum alicujus monialis in particulari; tamen aliam ad hanc licentiam exeundi dandam sufficere probabilius sentire videntur Suar. *lc. c. 9. n. 9. Nav. lc. n. 49. Azor. lc. Peyr. Tom. 2. privul. minimor. in constit. 6. pii V. n. 24. Pirh. h. t. n. 34. Reiffenst. n. 33.* & alii quorum sententiam probabilem quoque censet & rationibus stabilit Castrop. *n. 15.* ut mox videbimus, secundum hæc itaque*

2. Resp. secundò in specie; tales causæ graves & legitimæ sunt sequentes, prima quæ expressa est in c. *unic. h. t. in 6.* Si monialis laboraret morbo tali, quocum sine aliarum infectione vel etiam sine scandalo commorari non posset in monasterio & cum aliis communicare, v. g. lepra, quo nomine venit in-

firmitas contagiosa, ob quam eadem infectus à communi consortio sepatetur. Epidimia, quo nomine intelligitur non tantum morbus pestifer qui majorem partem eo infectorum perimit, sed & qui facillè ad alios diffunditur, etsi majorem partem non interimat. Talis quoque causa sufficiens juxta sententiam alteram æquè, si non magis probabilem, est gravis morbus unius monialis, etsi non contagiosus, sed soli patienti nocivus, cujus remedium ex egressu monasterii speratur, manendo intra clausuram desperatur. non enim videtur humanus legislator obligare posse cum tam gravi damno præsertim periculo vitæ privati, sive, ne is declinet mortem, etiam supposita voluntaria obligatione assumpti statûs, nisi per istam declinationem periclitetur maximè bonum commune, qualiter ex egressu unius aut alterius monialis infirmæ, cujus salus speratur extra, & desperatur intra clausura, non videtur periclitari bonum commune castitatis & religionis. unde Pontifex censendus non est præcepto illo clausuræ voluisse in hoc casu cum dispendio vitæ moniales in particulari obligare, pro quo etiam Suar. *lc. n. 3. & Donat. Tom. 4. Tr. 4. q. 2.* referunt declarationem Cardinalium quam verbotenus recitat Reiffenst. *lc.* quin etiam pontifex non spectasse solam causam publicam & toti conventui nocivam, sed etiam particularem singulis monialibus graviter periculosam, probatur exemplo incendii, quòd si ita corripere monasterium, ut una aut altera periclitaretur & esset comburenda, nisi egrederetur clausuram, reliquis absque periculo remanentibus intra eandem. item exemplo mortis violentæ & oppressionis imminens ab invasore, quem evadere non posset, nisi se proriperet fugiendo extra clausura, reliquis in tuto manentibus; in quibus casibus, ipsis etiam adversariis concedentibus, nemo negabit adesse causam sufficientem egrediendi, dum nomini facultas naturalis tuendi vitam citra periculum boni communis sit subtrahenda; cum eo tamen discrimine inter duas postremas sententias & infirmitatem, quòd propter hanc inconsulto prælato non possit exire, uti potest in casu incendii & invasoris; cum hi non patiantur moram. atque ex his jam infertur, licere moniali licentiam exeundi concedere non tantum ubi urget periculum mortis, sed etiam quando aliàs sine spe curationis remanere deberet perpetuo misera, in infirmitati & gravibus doloribus subjecta, pro ut id ipsum confirmat praxis & consuetudo, quæ est optima legum interpret. *l. 37. ff. de LL.* quæ videmus à piis & doctis Ordinariis absque scrupulo concedi monialibus hic & nunc in particulari licentiam egrediendi clausuram ad balnea sanitatis causâ urgente necessitate, sic quoque videtur esse sufficiens causa egressus ad aliud monasterium, si in eo, in quo monialis existit ob aëris intemperiem vel alimentorum qualiteram continua laborat infirmitate, cui medendum sperat loci mutatione, ut Gutt. *99. can. l. 2. c. 14. n. 10.* apud Castrop. *lc. n. 18.* qui id ipsum non negat absolute, sed suppositâ sententiâ, quæ neget ob causam singularem & propriam unius monialis posse clausuram desereri. His tamen non obstantibus quòd Pius V. declaret infirmitatem pro causa insufficiente egressus, cum loqui censetur non de infirmitate qualibet etiam periculosa quæ ordinariè causa sufficiens non est (dum vel sic præberetur ansa passim clausuram violandi) sed de ea, quæ nisi egredietur curari non posset.

3. Secunda causa exeundi est, quam adjecit & expressit Pius V. non corrigendi, sed declarandi causâ tam Frid. quàm constitutionem Bonifac. VIII. in c. *unic. h. t. in 6.* nempe grave seu periculosum incendium immi: